

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusika õppekava

Marvin Mitt

UNENÄOPÜÜDJA

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Themuri Sulamanidze

Viljandi 2024

SISUKORD

SISUKORD	2
RESÜMEE	3
ABSTRACT	4
SISSEJUHATUS	5
1. ÕPIKOGEMUSED JA LOOMINGULINE TEEKOND.....	6
1.1. Iseseisvad õpingud enne muusikakoole	6
1.2. Heino Elleri Muusikakool ja helilooming Tartus elades.....	7
1.3. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ning looming Viljandis elades.....	9
2. KONTSERTI KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR	11
2.1. Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ tekkeidee ja ansambli koosseisu valik	11
2.2. Ansambli koosseis.....	12
2.3. Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ esitlusele tulev muusikaline materjal	12
2.3.1 “Üheks õhtuks palju” (lisa 1).....	12
2.3.2 “5. Märts Bm”	13
2.3.3 “Sama tuttav linn” (lisa 2).....	13
2.3.4 „Tehti, kus ei käidud“ (lisa 3).....	14
3. KONTSERDI ETTEVALMISTUS	16
3.1. Tehniline ettevalmistus.....	16
3.2. Prooviperiood.....	17
4. KOKKUVÕTE	19
5. KASUTATUD MATERJALID.....	20

RESÜMEE

Käesoleva kirjatööga annan ülevaate oma Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia diplomikontsertist „Uenäopüüdja“, mis toimub 22. mail kell 18 Viljandis Pärimusmuusika Aida suures saalis. Tutvustan töös oma õpikogemusi iseseisval õppimisel, Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis ning Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. Tutvustan diplomitöö kontseptsiooni, ansambli komplekteerimist, esitatavat kava ning ettevalmistusprotsessi.

ABSTRACT

This paper gives an overview of my diploma concert „Unenäopüüdja“ (english translation „Dreamcatcher“) in University Tartu Viljandi Culture Academy that takes place on the 22nd of May 2024 at 18.00 in the big hall of Estonian Traditional Music Centre. In the paper I will write about my individual music studies and studies in Heino Eller Tartu Music School and University Tartu Viljandi Culture Academy. I will introduce the idea, programme and work process of the diploma concert.

SISSEJUHATUS

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osaga annan esmalt ülevaate oma muusikalaastest õpikogemustest ja loomingulisest teekonnast. Seejärel kirjeldan oma kogemusi trumm-bass-kitarr trio koosseisus mängimisest, improvisatsioonilise muusika mängimisest ning lõputööd esitava ansambli väljakujunemisest.

Diplomikontserdil „Unenäopüüdja“ tuleb esitusele muusikaline materjal, mis on inspireeritud improvisatsioonilistest bändidest, kus ma mänginud olen ning erinevate kitarristide trio albumitest. Kontserdil teevad minuga kaasa Indrek Mällo basskitarril ning Tõnu Tubli trummidel. Kontserdi helitehnik on Sigrid Koor. Kontsert toimub 22. mail 2024 kell 18 Viljandi Pärimusmuusika aida suures saalis.

Loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa esimeses peatükis tutvustan oma muusikalist teekonda ja analüüsin oma õpikogemusi Pärnumaal Tõstamaa vallas, Tartus Heino Elleri Muusikakoolis ning Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias ning nende vahele aastatest.

Täna oma erialaõpetajaid Oleg Pissarenkot, Marek Taltsi ning Andre Maakerit. Samuti täna loov-praktilise lõputöö juhendajat Themuri Sulamanidzet ning kõiki TÜ VKA õppejõude, kes mulle oma teadmisi jagasid. Olen ka väga tänulik oma kaasmuusikutele Indrek Mällole ja Tõnu Tublile

1. ÕPIKOGEMUSED JA LOOMINGULINE TEEKOND

1.1. Iseseisvad õpingud enne muusikakoole

Kasvasin üles Pärnumaal, Pootsi külas mis asub Pärnu lahe läänetipus. Huvi muusika vastu oli mul juba varajases eas. Käisin esimestel kooliaastatel Kaie Segeri *line*-tantsu ringis ning seal kuulnud kantrimuusika elektrikitarrri tämbrid hakkasid mulle kohe väga meeldima. Algklassides küsisin külakoolist laenuks ühe kapi otsas seisnud nõukogudeaegse 7-keelse kitarrri. Isa õpetas mulle sellel mängima lugu „Juba linnukesed“ melodiat, kuigi ta ise ühtegi pilli mängida ei osanud. Muusikaõpetaja palus mul iseseisvalt akorde õppida kuid see paistis nii keeruline, et jätsin õpingud pooleli.

Algklasside lõpus leidsin arvutiprogrammi E-Jay. Selle programmiga sai erinevate instrumentide ja vokaalide umbes taktipikkuseid klippe programmi andmebaasist lugudeks kokku tõsta. Peagi avastasin *sample-tracker* (helikliippide esitust koordineeriva) programmi ModPlug, mis on Exceli tabeli laadne helikliippide sekventser. Nii sain lõigata lugudest välja trumme, süntesaatoreid ja basse ning eriti kasulikuks osutus arvuti kaust Eesti flimiklassika tuntumate ütlemistega. Samal ajal huvitas mind ka helide salvestamine ja töötlemine, näiteks kasutasin DAW programmi Magix Music Studio 2004 Deluxe, kuid kuna mu enda hääl mulle ei meeldinud ja ühtegi pilli ma ei mänginud, siis polnud mul mingit originaalset materjali mida töödelda.

Põhikoolis hakkasin käima Tõstamaa alevikus, kus keskkooli poisid tegid punk bändi. Sellest inspireerituna hakkasid ka minu klassivennad bändi tegema ning peagi hakkasin ka mina bändiproovis käima. Esmalt oli mind rohkem vaja selleks, et mõned lood salvestada, kuna oskasin salvestusprogrammi kasutada. Kuid peagi ostsin elektrikitarrri ja õppisin ka bändiga kaasa mängima ja salvestusele kitarripartiisid. Peagi salvestasin ka juba vanemate poiste bändi ning pillimängu oskuse arenedes jõudisn lõpuks ka nende bändi kitarrri mängima.

Tõstamaal ei olnud muusikakooli kuid paar tundi sain ühelt vanemalt kitarristilt Alan (perekonnanimi teadmata). Ta rääkis vene keelt ning õnaliselt me üksteist ei mõistnud, kuid ta andis mulle Brian Setzeri ning ansambli Matchbox albumid ning mind väga võlusid *rockabilly* kitarritoonid mida ma neilt kuulsin. Kohtusime vaid paar korda kuid need olid minu esimesed kitarritunnid.

Lisaks laulustuudiale käisid kultuurimajas puhkpillitunde andmas Mati Põdra ja Kaido Kivi, kes kutsusid mind õpilastest koosnevasse orkestrisse kitarrri mängima. Ma ei

tundnud eriti harmooniat, kuid Kaitseliidu Pärnumaa maleva orkestri „Saxon“ laagris näitas mulle esimesi septakorde toona Pärnus õppinud Merje Kägu. See innustas mind rohkem harmooniat õppima ning peagi leidsin Ted Greene'i, Mick Goodricki ja paljude teiste kitarristide õpikuid, mis harmoonia teooriat seletasid. Kui Merje Kägu läks Pärnust edasi õppima hakkasin tema asemel Kaitseliidu maakondlikus orkestris mängima. Seal orkestris tutvusin ma *swing* ja *bossa-nova* ning teiste rütmimuusika stiilidega.

Keskkooli ajal mängisin esmalt Tõstamaa bändiga T69 ning hiljem ka legendaarse Pärnu grunge bändiga The Belka. The Belkas kitarrimängimine on väga oluline kogemustepagas minu edasises muusikalises arengus. Sain The Belkaga keskkooli mõne aasta jooksul esineda umbes 50 korda eesti rockiklubides ja festivalidel ning studios täispika plaadi sisse mängida.

Mind ennast samal ajal huvitas instrumentaalmuusika. Kuulasin palju Robben Fordi, kelle väga meloodilised kitarrisoolod ja rütmipartiid inspireerisid mind harjutama. Samuti juhtusin kuulma USA bändi Cosmosquad endanimelist albumit. Hakkasin ka käima Pärnu Bluusiklubi jämmidel, kus kohtasin näiteks Marek Taltsi, Rauno Pellat, Martti Laasi ning paljusid teisi Pärnuga seotud muusikuid mis avardas tublisti mu silmaringi.

1.2. Heino Elleri Muusikakool ja helilooming Tartus elades

2009. aastal peale keskkooli lõpetamist astusin ma Heino Elleri nimelisse Tartu Muusikakooli Oleg Pissarenko juurde rütmimuusika kitarrimängimise eriala õppima. Kuna varasemalt olin ma õppinud teooriat isesisvalt inglise keeles rütmimuusika õpikutest ning ma polnud enda häält kasutanud olid minu solfedžeerimisõskused väga nõrgad ja need ei haakunud klassikalise solfedžo teooriaga. Tundsin ka, et kuigi kitarrimängu tehnika ning teooria olid mul mingil tasemel iseseisvalt omandatud ei osanud ma muusika loomel suuremat tervikut kuulda. Kitarrimängides olin ma füüsiliselt üpris pinges ning jõuline.

Tunnid Oleg Pissarenkoga olid väga mitmekülgsed. Esimesel aastal andis Oleg mulle üldiseid rütmimuusika ülesandeid – mängisime mõningaid standardeid, tegime tehnilisi harjutusi, Oleg rääkis muusikuks olemise ja töötavaks muusikuks saamise dilemmasid – kas valida palju tasuvat tööd või püüelda kõrgemate kunstiliste eesmärkide suunas. Ta tutvustas mulle häid kitarriste – John Scofield, Pat Metheny (kelle nimi oli isa plaadiriivulist tuttav), Wolfgang Muthspiel jpt.

Esimesel aastal tutvusin ka oma kursusekaaslastega ning neist kõige lähedasemaks sai ja on jäänud Indrek Mällo, kellest on saanud oluline kaaslane muusikas ja elus. Vanemal

kursusel õppis trummar Hans Kurvits, kes peale üht ühist proovi kutsus mind oma projekti nimega „Telegraaf“ koosseisus Hans Kurvits trummidel, Johan-Alexander Petti basskitarridel, Ilmar Varjun klahvpillidel ning mina kitarril. See oli inspireeritud 80ndate *fusion* muusikast (Allan Holdsworth, Radar, Bill Bruford) ning seal tundsin vajadust õppida paremini mängima modaalsetele järgnevustele. Peagi hakkasime Hansu ja Indrekuga rütmimuusikute hoovimajas improvisatsioone tegema ja salvestama ning teisel kursusel panime Tudengijazz festivaliks kokku kava meie eesnimedest tuletatud tähtedest nime all „IHM Trio“ (Indrek Hans Marvin). Sellest sai minu peamine loominguline väljund Elleri kooli ajal.

Järgnevatel kursustel erialatundides me Olegiga päris palju rääkisime eetikast ja kunstist. Mõned korrad veetsime esimese poole topelt erialatunnidest hoopis kohvikus vesteldes. Kuigi kõigile selline õpetamismeetod ei pruugi sobida ja ilmselt kõikide õpilastega Oleg tunde nii ei teinud, siis mina tundsin vastupidi, et ma saan omal käel pilli harjutada küll aga mul on vaja õppida muusikast ja elust avaramalt mõtlema ning seda mõtlemisainest Oleg mulle pakkus. Lisaks muidugi tavapärasele pilliõppe ülesannetele. Oleg väärtustas väga omaloomingut ja isikupära ning sisendas Elleri rütmimuusikutele, et neil on oma unikaalne isikupära, mida tuleb arendada. Mina õppisin, et pean pillimängu tehnika kõrval rõhku asetama oma sisemise muusika kuulmisele ning välja toomisele. Harjutasin bussipeatustes ja jalutades oma peas kujuteldavat kitarrimängu nii, et ma kuulen lihtsamatel partiidel õigeid suhtelisi helikõrguseid. Teisel kursusel suunas Oleg mind tööle Tartu lähedale Ilmatsalu Muusikakooli ning sellest alates olen ma paralleelselt pillimängule töötanud ka pilliõpetajana.

2012. aastal pani Kaarel Kuusk kokku bändi vonKuusk, millele kirjutas progressiivse roki ja jazzimõjutustega muusikat. Sinna bändi kuulusid algselt Kaarel Kuusk klahvpillidel, Karl-Markus Kohv trummidel, Argo Vals kitarril, Inderk Mällo basskitarril, Jaanus Kure digiorelil ja mina kitarril. Koosseis muutus aastatega veidi kuid vonKuusk oli esimene bänd kus lood olid veidi põhjalikumalt arranžeeritud ja mille mängimine oli suur väljakutse. Kaarel Kuuse muusikast õppisin ma peenet tasakaalu õrnade tunnete ja huumori vahel. Samuti erinevaid 2 ja 3 gruppide rütmijagamisi ning liittaktimõõte, mida Kaarel hästi valdab – mõned lood olid 5 ja 7 taktimõõtudes.

2013. aasta veebruari lõpus kutsus Jakob Juhkam mind liituma Eesti Muusika Päevade raames korraldatud Klassikaraadio „Araal Live“ otsesaate kontserdile mis toimus 3. aprillil Eesti Raadio 1. stuudios. Jakob Juhkami Bänd oli juba varasemalt tegutsenud koosseisus Jakob Juhkam klahvpillid, Indrek Mällo basskitarr ja Hans Kurvits trummid.

Kuigi Jakobi helikeelt ei osanud ma lõpuni teoreetiliselt analüüsida leidsime koos sinna partiid üpris kergesti. Jakob Juhkam Bändiga mängisime pool aastat ning see tipnes novembris esimenisega Islandi muusikafestivalil Iceland Airwaves 2013. Hilisemalt oleme salvestanud ühe EP „JJB“ mis koosneb viiest improvisatsioonist ja on salvestatud 2015. aasta märtsikuus teater NO99s.

2013. aasta sügisel läksin ma ajateenistusse ning veetsin suurema osa oma teenistusest Kaitseväge Orkestris, kus mängisin kitarri ja õppisin rivitrummi. Lisaks tegime triot kus mängis Marten Altrov klarnetit, Paul-Gunnar Loorand tšellot ning mina kitarri.

Esimene suurem töö tuli siis, kui Marek Talts palus mind endaga kahasse mängima Vanemuise Teatris etenduvat ABBA muusikali „Mamma Mia“. Õppisin teistelt professionaalse muusikutöö kõige olulisemaid elemente – õigeks ajaks kohale jõudmine, soolopartiide kindlalt mängimine, hea kitarritooni arenadmine ja meeldiva õhkkonna hoidmine inimeste vahel.

1.3. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ning looming Viljandis elades

2017. aastal astusin Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse rütmimuusika kitarri erialale. Esimesel kahel kursusel sain erialatunde Andre Maakerilt. Olles väga laiapõhjaline muusik õpetas Andre mind kitarri laiemalt ja vähem piiritletult nägema. Näiteks harmoonias käsitlesime seda, et kõik võimalikud noodikombinatsioonid moodustavad mingi laadi, olgu see siis varasemalt tuttav või mitte. Tegelesin süsteemselt kitsas ja laias seades kolmkõlade, eri seades septakordide nung sus ja kvartharmonia õppimisega, melodilise ja harmoonilise minoori ning nendest tulenevate laadide praktilise kasutamisega. Tegime transkriptsiooniülesandeid, näiteks Jim Halli soolo transkribeerimine. Andre juhtis tähelepanu fraseerimise loogikale – kuna kitarristid ei pea hingamispause tegema, siis kipuvad nad liiga pikki fraase mängima. Ta avardas minu arusaama dünaamikast – valjemaks minnest tuleb kitarril üpris kiiresti piir ette, ent vaiksemaks minnes on väga pikalt võimalik poole vaiksemaks minna. Andre tutvustas mulle kontseptsioone, kuidas kitarrimängu olemust algtasemel uuesti läbi mõelda Mick Goodricki „The Advancing Guitarist“ näitel. Alustuseks idee õppida esmalt mängima kitarri ühel keelel ning seejärel õppima intervalliliseid suhteid kahe ja enama keele vahel (Goodrick, 1987. lk 11). Olen sellest kogemusest tulenevalt kitarri sõrmlaua pealtnäha lõputuid sõrmekombinatsioone püüdnud taandada samaks muusikaliseks algmaterialiks ja õppinud seda lihtsamini nägema.

Kolmandal kursusel sai minu erialaõpetajaks Marek Talts. Esimesel semestril tegelesime heliridade mängimisega 4 nooti keelel, mis tekitab heliridadele diagonaalsed sõrmestused. Õppisime See aitas mul heliridade sõrmestusi omavahel ühendada. Teisel semestril õppisin jazz harmooniasaadet – Barry Galbraithi õpiku „Guitar Comping“ (Galbraith, 1981) ning Steve Khan „Chord Concepts“ (Khan, 1997) abil. Marek tutvustas mulle erinevaid Ladina-Ameerika kitarriste ja rütmikaid, tegime tööd swingi rütmikaga. Kahjuks tuli teise semestri keskel kontakttunnid katkestada kuid jätkasime edukalt õpinguid videokõnede vahendusel. Tegin pikki transkriptsiooniülesandeid. Marekult õppisin muuseas rütmika olulisust ja erinevate muusikatraditsioonide rütmikalisi iseärasusi kui mitte tundma, siis vähemalt nende olemasolust teadma. Marek on suureks eeskujuks ka oma avatuse poolest – ta oli tundides alati avatud uutele ideedele ja mõtles minuga kaasa ning järgmiseks tunniks oli ta vahepeal leidnud kusagilt mujalt uusi ideid ja muusikat mida minuga jagada. Sellest paistis, et ta on muusik ja pedagoog, kes on pidevas arengus ja ei oma dogmaatilist suhtumist muusikasse. Olen tema eeskujul püüdnud ka oma õpilastesse suhtuda avatult, püüdnud tundi minna suhtumisega, et ka minul on midagi õpilaselt ja meie koostöölt õppida.

2. KONTSERTI KONTSEPTSIOON JA REPERTUAAR

2.1. Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ tekkeidee ja ansambli koosseisu valik

Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ on inspireeritud Šveitsi psühhiaatri Carl Jungi käsitlusest unenägudest kui sümboolsest materjalist, mille abil inimene õpib tundma ennast ja oma alateadvust. Jungi arvates on unenäod suggestiivse iseloomuga ehk unenäos kujutatud välised isikud, kohad ja sündmused võivad tähendada selle nägija jaoks hoopis sisemisi ja väga isiklikke psüühiga seotud protsesse ja probleeme. (Jung, 1964, lk 39-43)

Ma leian, et muusika on selles osas väga sarnane unenägudega. Kellegi poolt tehtud muusika (või kunst laiemalt), mis võib sümboliseerida midagi välist aitab mul enda sees avastada emotsioone ja mõtteid mis muidu peidetud on. Teinekord võib muusika sarnaselt unenäoga jääda täiesti arusaamatuks, kuid ka siis avastan tihti end uutel mõtteradadel, kuhu jõudsin tänu saadud kogemusele või teinekord ka igavusele. Eriti meeldivad mulle hetked, kus olen muusika saatel uinumas – kuulen veel muusikat kuid sellele tekivad väga tugevad visuaalsed ja emotsionaalsed sünesteetilised tajud.

Tartus alustasime improvisatsioonilise ansambliga „Impromachine 4000“, mis mängib üldiselt tonaalset impromuusikat. Bändis mängides leidsin, et elektroonilisest muusikast inspireeritud kõlasid saab väga edukalt ka kitarril esitada, kasutades selleks erinevaid digitaalseid efektiprotsessoreid. Viimase 8 aasta jooksul on olnud selline korduvate motiivide, kõlavärvide ja kajaefektidega improvisatsioon minu lemmik improvisatsiooniline mudel.

Teisalt on mulle väga meeldinud ka traditsionaalne kitarritämber. Kuid suuremates koosseisudes on instrumentidele vähem ruumi ning paljud kitarritämbri nüansid nagu näiteks suur diapason ja kajad ei kostu sellises koosseisus nii selgelt välja. Seepärast on mulle eriti meeldinud kitarritämber mängida väiksemates koosseisudes. Trummi ja bassiga trios mängimise inspiratsioon on pärit hilisteismeeast. Kuulasin siis väga palju Andy Timmons'i virtuooslikku ja meloodilist instrumentaalrocki trio plaati „Resolution“ ja selle plaadi lugude seaded ja kitarritämber oli minu jaoks väga suureks eeskujuks enda pillitooni, intonatsiooni ja meloodilise fraseerimise arendamisel. Teiseks oluliseks trio plaadiks oli Cosmosquadi samanimeline debüütalbum, kus žanrilised piirid olid veidi laiemad – funk, latin ja rock. Hilisemast ajast on mulle väga meeldinud Tim Milleri modernse jazz-rock trioplaadid.

Kuna suur osa Impromachine 4000 koosseisust sattus aastatega eri linnadesse elama, siis oli vajadus uute musitseerimiskaaslaste järele ning 2023. aastal hakkasime Indrek Mällo

ning Tõnu Tubliga regulaarselt Viljandi lokaalis Mulks spontaanseid improkontserte mängima. Meil tekkis hea klapp – olen Indrek Mälloga juba 15 aastat koos mänginud ning harmoonilises plaanis tunneme üktest hästi. Tõnu Tubli tõi juurde head koosmängimist põnevate alajaotuste, dünaamika ja stiilitajuga. Kuna plaanisime tulevikus midagi ka salvestada, siis tundus lõputöö hea võimalus anda meie triole algus ka prooviruumis.

2.2. Ansambli koosseis

Indrek Mällo (sündinud 11.03.1990) on eesti muusik, kes peamiselt mängib basskitarri. Lisaks on ta Mustla Rahvamaja juhataja ning muusikapedagoog. Indrekuga olen koos musitseerinud pikki aastaid ning mulle väga meeldib tema loominguline intuitsioon. Ta saab hästi aru, kui muusikas miski ei toimi, ta on valmis proovis kaasa mõtlema ja ideid välja pakkuma. Indrekule ei ole vaja selle kontserdi raames partiisid detailselt välja mõelda, kuna ta on ise nende kujundamisel väga maitsekas ning tema ideed on minu välja pakutud materjalile väga heaks täienduseks.

Tõnu Tubli (sündinud 7.02.1988) on eesti muusik, kes peamiselt mängib trumme. Tõnu trummimäng hakkas mulle eriti meeldima *junk-funk* duost *Machineries of Joy*, mida nad tegid koos Mart Nesseriga. Esimesed koosmängimised Tõnuga juhtusid toimuma ilmselt Viljandi jazz-klubis JASM kui olin esimesel kursusel. Tõnu on trio koosseisus võimeline väga palju kõlaruumi täitma kuid jääma selle juures märkamatuks. Kuna rütmide alajaotused on tihti üpris tihedad, siis on sinna peale väga hea mängida.

2.3. Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ esitlusele tulev muusikaline materjal

Diplomikontserti muusikaline materjal on proovides improviseeritud mõningatele muusikalistele ideedele või mõne takti pikkustele kordustele. Nende seas on kaks veidi põhjalikumalt seatud lugu ning lisaks üks vanem Viljandiga seotud lugu.

2.3.1 “Üheks õhtuks palju” (lisa 1)

Selle loo kirjutasin ma 2011. aasta sügisel Heino Elleri muusikakoolis ja on emotsionaalselt inspireeritud ühest õhtusest külaskäigust Viljandisse, kui kohtasin tuttavatid TÜ VKA õpilasi, kellega olin varem kohtunud kolme kooli ühisel „In Spe!“ tribüüt kontserdil. Loo A osa moduleerib C ja D minoori vahel, B osa aga suundub G meloodilise ja loomuliku minoori tonaalsusesse.

2.3.2 “5. Märts Bm”

Selle idee autor on Indrek Mällo. Tegemist on 6/4 taktimõõdus B minoorse meloodiajupiga (joonis 1).

Joonis 1. Loo „5. Märts Bm“ keskne meloodiaidee

Loo arenedes läheb veerandnoodi jagamine üle trioolitunnetusele ning tekib harmoonia liikumine Bm D ja E akordide vahel.

2.3.3 “Sama tuttav linn” (lisa 2)

Lugu „Sama tuttav linn“ on oma nime saanud minu unenägude tüüplinna järgi, mis koosneb mulle juba (näiliselt) tuttavatest osadest. Loo keskseks motiiviks on 12/8 meetrumis rütmika, mis jaotub vahekorras 3-2-3-2-2 (joonis 2).

kunagi mänginud – nimelt kasutab sellist meetrumit Pat Metheny ja Lyle Mays ühisloomena valminud loo „First Circle“ teema 1. taktipool. (Greenbaum, 1992, lk 5).

A osa lõpeb C dominandiga, mis laheneb triitoni kaugusele B osa teemasse GbM7 akordi, mis on 4. astmeks talle järgnevale DbM7 akordile. Kui eelnevad akordid kestavad kumbki ühe takti, siis kolmas takt on jaotusega 3-2 akordil Eb6 ning 3-2-2 jaotusel akordil C7/E mis kordab tagasi GbM7. B osas tuleb sisse teema. Need akordid leidsin ma lihtsalt kõrva järgi katsetades, kuid rütmika pidin teadlikult läbi mõtlema. Esimesed versioonid B osast olid vahelduva taktimõõduga, kuid plaan oli taktimõõte loo sees mitte muuta vaid vajadusel vaheldada rõhuasetusi.

Peale B osa tuleb süngem kuid õrn C osa mis vastandub A/B osadele loobudes tihedamast rütmikast ja mazoorsest tonaalsusest. C osa jääb rõhutama C früügia ning Db lüüdia akordidel 3 ja 2 gruppide esimesi väljalööke. Siin tuleb väga hästi välja selle häälestuse lai diapason ja selle võimalused süngeteks kitarritoonideks.

Teises A osas kasutan looperit, et jääks kõlama algne A osa partii ning mängin sinna peale kõrgemas registris C-lüüdia mustreid samas rütmijagamises kuid rikkalikemate hääletega ja nendel liikumissuunaga. Siin peame bändiga kinni püüdma looperisse salvestatud esimese A osa tempo, sest see on tõenäoliselt uueks A osaks mingil määral muutunud.

D osaga lähme üle 6/4 tunnetusele ehk varasem 3 ja 2 meetrumi vaheldumine asendub 2-se meetrumiga. Kitarr alustab üksi ja kõlab tühjuses, vaikselt liituvad trumm ja bass ning toimub kasvamine E osasse mis on mõeldud loo dünaamiliseks kulminatsiooniks.

Peale E osa langeb dünaamika ning toimub minek tagasi süngemasse C osasse kus trumm hakkab mängima veidi vabamalt. Siin kaob vaikselt ka meetrum ning suundume edasi õhulisse F osasse. Siin trumm mängib pehmelt ja vabalt, kitarr annab pikkade kajavate akordidega F minoor tonaalsust ning basskitarr mängib süngeid helisid.

2.3.4 „Tehti, kus ei käidud“ (lisa 3)

Ühes proovis ütles Tõnu Tubli, et ma võiks kontserdi lõppu teha ühe ballaadi, mis jätab hüvasti TÜ VKA õpingutega. Mulle tundus see hea mõte. Loo A osa on inspireeritud rütmiliselt Tim Milleri loost „Breathe“ – harmoonia sünkopeeritud liikumine maskeerib lihtsat meloodiat ja alusmeetrumit. Alguses tegin pika jada meloodia ja harmoonia järgnevust mis moduleeris uutesse helistikesse, kuid see muutus tehnilikuks ja kaotas oma

südamliku emotsiooni. Jäin esimese kaheksa takti juurde ja muutsin kordusel veidi meloodiat.

B osa on inspireeritud 80ndate ECM plaatidest mida olen viimasel ajal rohkem kuulama hakanud, peamiselt Bill Friselli poolt mängitud plaatidest. Siin on G meloodilise minoori laadis ehituvad akordid E bassil ehk E lokria loomuliku 2. astmega. Võib ka tajuda Bbmaj7#5 ja C7#11 akorde E bassil. See annab meeldiva unistava kõla.

3. KONTSERDI ETTEVALMISTUS

Diplomikontsert „Unenäopüüdja“ on osa TÜ VKA muusikaosakonna lõpukontsertide festivalist Finale ning see toimub 22. mail kell 18 Viljandi Pärimusmuusika aidas. Algselt oli võimalus mängida ka väikses saalis, mille intiimne õhkkond võiks olla sobiv, kuid suures saalis on võimalik suurema dünaamilise ulatuse ja ruumi akustikaga mängida, mis heliliselt annab ilmselt parema tulemuse. Mulle endale väga meeldib see saal ning ootan põnevusega, kuidas meie muusika seal tööle hakkab.

3.1. Tehniline ettevalmistus

Kuna mul oli pikalt plaan, et kontsert võiks toimuda õhulises trio koosseisus oli mul plaan kasutada stereofoonilisi kitarrieffekte. Kasutan selleks lisaks tavalistele monofoonilistele anaog kitarrieffektiplokkidele nelja digitaalset stereofoonilist efektiplokki:

- **Strymon Mobius** – modulatsioonieffektid (näiteks *chorus, tremolo, ring modulator*)
- **Eventide H9** – erinevad digieffektid (näiteks *harmonizer, delay, reverb, modulatsioon*)
- **Eventide Timefactor** – peamised *delay* efektid
- **TC Electronics Hall of Fame 2** – peamised *reverb* efektid

Kuna plokkide on palju ning nende seadete üks-haaval ümberlülitamine võtab päris palju aega ja energiat, siis olen ehitanud oma efektiüsteemi üles MIDI juhtimisele. Selleks kasutan ma kesksel juhtseadet **MusicLab EFX LE MKII**. See seade võimaldab ühendada 7 erinevat efekti eraldi ahelasse ja siis seadme seest lülitada ahelaid jadasse sisse või välja ning muuta nende järjekordi jadas ning anda ka MIDI käskklusi digiprotsessoritele (näiteks vahetada programmi või individuaalset parameetrit). Kõik kombinatsioonid on võimalik salvestada jalglülitite alla ning nõnda saan ma vahetada ühe jalavajutusega kõiki pedaale sisse/välja, muuta nende asukohta ahelas või muuta nende tempokellasid.

Lisaks kasutan *expression* pedaali, millega saab muuta digipedaalide efektiparameetreid sujuvalt. Eventide algorütmid on võimelised parameetreid jooksvalt muutes tekitama väga põnevaid helisid, näiteks panema lintkajal lindi seisma ja tagurpidi tööle. Saab ka muuta

harmonizer-i (algorütm, mis lisab noodile lisahääli kas kindlas intervallis või helistiku järgi) lisatavaid intervalle ja nende tekkehetke.

Erinevate efektide abil on võimalik kitarri tämbrit äratundmatuseni muuta ning see pakub head vaheldust kitarri tavapärasele tämbrile, eriti püüdes jäljendada elektroonilise muusika kõlasid. Keelpilli mängimisel on raske mööda pääseda keele pinge alt vabanemisel tekkivast teravast noodi algushelist. Effektidega on võimalik seda maskeerida või sootuks ära kaotada. Trios mängies on efektid, eriti stereofoonilised, väga suureks abiks ansambli kõlapildi laiendamisele.

Lisaks on efektiahela lõpus BOSS RC-500 stereo *looper* pedaal. See võimaldab mul kitarri signaali kõikide efektidega stereos salvestada, lisa kihte kõlama jätta ning heliklippe maha mängida. Kuna selle pedaali väljundid, mis võimendisse lähevad, on omavahel galvaaniliselt seotud maanduseid pidi, siis tekitab kahe võimendiga mängimine *ground-loop* müra ehk võimendite maanduste kokkuühendamisel tekib suur antenn-vooluring mis kontsertkoha elektromagnetvälja üles korjab. Selle jaoks kasutan ma ühel võimendil Lehle P-SPLIT 3 DI-boxi, mille sees asuv trafo tekitab galvaanilise isolatsiooni võimenditesse minevate signaalikaablite vahel.

3.2. Prooviperiood

Tegime esimese proovi Tõnu Tubli prooviruumides 20. märtsil 2024. aastal. Võtsin sinna kaasa loo „Sama tuttav linn“, mis kandis siis nime „#1“. Kuna olin selle loo osad proovi alguseks valmis saanud, siis ei suutnud ma ise seda veenvalt neile ette mängida, kuid asusime koos harjutama. Mul endal oli materialil osas suuri kahtluseid, et kas see ikka on kontserti väärt lugu, kuid Indreku ja Tõnu lisatud partiid panid loo A, B ja C osad kenasti kõlama. Bändis tekkis kahtlus F osa osas, et kas see ikka tervikusse sobitub. Improviseerisime veidi ka niisama.

Teine proov toimus 10. aprillil. Tõin ühe loo veel juurde kuid praegu töö kirjutamise ajal ei ole veel selge, kas see esitusele tuleb. Kuid „Sama tuttav linn“ kõlas juba palju loomulikumalt. Järgmised proovid tegime 22. ja 24. aprilli õhtutel. Siis sündisid juba mõned improvisatsiooni ideed rohkem.

Kuna aega paistis üpris palju olevat, siis oleme teinud proove üpris mõõduka pikkusega, 90-120 minutit pausidega ning pole lugusid väga palju korruga pidanud mängima. See on võimaldanud hoida pea värske. Olen saanud ka head tagasisidet ansambli

liikmetelt – oleme jätnud nende ideede põhjal mõned osad ära, muutnud järjekordi ja muidugi on nad mänginud need lihtsad ideed lugudeks.

10. mail toimunud proovis võtsime juurde ühe lõpuballaadi ja paistis, et 20 minutit kontserdi osast hakkab juba paika saama. Hakkas tekkima mingi näegmus tervikust.

13. mail oli proovis väike tagasilöök, kuna mõningad muusikalised ideed osutusid liialt atonaalseks, et nende peale pikemalt improviseerida. Otsustasime võtta juurde mõned varasemad looideed – minu „Üheks õhtuks palju“ ning Indrek Mällo „5. märts Bm“.

4. KOKKUVÕTE

Loovpraktilise lõputöö kirjalikus osas andsin ülevaate oma loomingulisest teekonnast ja õpikogemustest, kontserti kontseptsioonist ja esitusele tulevatest lugudest, tutvustasin kaastaegevaid muusikuid ning andsin ülevaate prooviperioodist ning tehnilistest ettevalmistustest.

Kontsert toimub 22. mail kell 18.00 Viljandi Pärimusmuusika Aida suures saalis. Kontserdil teevad kaasa Indrek Mällo basskitarril ning Tõnu Tubli trumidel ning esitusele tuleb meie ühislooming.

Olen tänulik kõikidele õppejõududele ning personalile, kes TÜ VKA õpingute ajal mulle toeks olid ja oma tarkuseid jagasid. Eriti tänan oma erialaõpetajaid Oleg Pissarenkit, Andre Maakerit ning Marek Taltsi. Olen ka väga tänulik oma perekonnale, kes mulle oluliseks toeks on olnud.

5. KASUTATUD MATERJALID

Galbraith, B (1981). *Guitar Comping*. Jamey Abersold

Goodrick, M. (1987). *The Advancing Guitarist*. Hal Leonard

Greenbaum, S. (1992). *Pat Metheny and Lyle Mays - The First Circle: transcription and analysis*. Faculty of Music, The University of Melbourne

Jung, C. G. (1964). *Man and his Symbols*, J.G. Ferguson Publishing

Khan, S. (1997). *Chord Khancepts*. Alfred Music

LISA 1. „Üheks õhtuks palju“

Üheks õhtuks palju

Marvin Mitt

A1

Cm⁷ A^bmaj⁷ G⁷ Em(omit5) G[#]m^(b5) A⁷

5 Dm⁷ Fmaj⁷ E7(sus4)

A2

9 Cm⁷ A^bmaj⁷ G⁷ Em(omit5) G[#]m^(b5) A⁷

13 Dm⁷ Fmaj⁷ E7(sus4)

B

17 B^bmaj⁷ C7([#]11)

21 E^bmaj⁷ Gm⁹ 1. 2. G

A3

26 C⁻m⁷ A^bmaj⁷ G⁷ Em(omit5) G[#]m^(b5) A⁷

30 Dm⁷ Fmaj⁷ E7(sus4) Fine

LISA 2. „Sama tuttav linn“

♩ = 120

Sama tuttav linn

♩ A | ARP C LÜÜDIA

Marvin

$C\Delta 7(\#11)$ C

3, 2, 3, 2, 2

bassi idee?

$3 C\Delta 7(\#11)$ $1. C^6$ $2. C7(SUS4)$

B | MELOODIA Gb DUUR

$6 G\flat\Delta 7$ $D\flat\Delta 7$ $E\flat$ C/E

C | RASKE ASTUMISEGA C FRÜÜGIA VMS

$9 G\flat\Delta 7$ $D\flat\Delta 7$ $Cm11$ $D\flat\Delta 13$

kaheksandik jääb samaks

2 | D | KERGE MELOODILINE 6/4 PEALE

13 $E\flat/F$ $Dm11$ $B\flat(SUS4)$ $A\flat\Delta7(\#11)$
 3, 3, 3, 3

17 $E\flat/F$ $Dm11$ $E\flat6/9$ $A\flat6$

21 $E\flat6/9$ $D\flat6$

E | EEPILISEM MELOODA F DUUR

23 $B\flat\Delta7$ $Gm9$ $F\Delta9$ $E\flat\Delta9$

27 $B\flat\Delta7$ $Gm9$ $B\flat\Delta7/F$ C^6/E $E\flat\Delta13$

C | RASKE ASTUMISEGA C FRÜÜGIA VMS

31 $Cm11$ $D\flat\Delta13$
 kaheksandik jääb samaks

F | BASSI IMPRO F-MINOOR, ILMA MEETRUMITA

33 $Fm9$ $E\flat6$ $D\flat\Delta9$ $G\flat\Delta9$

LISA 3. „Tehti, kus ei käidud“

♩=128

Tehti, kus ei käidud

A | G aeoolia / G dooria

Marvin Mitt

Musical notation for section A, measures 1-14. The key signature is G minor (two flats) and the time signature is 4/4. The notation consists of four staves of music. Above the first staff are the chords: Gm7, F/A, Bb, EbΔ7, and Cm(add9). Above the second staff are the chords: Gm7, F6, and Em7(b5). Above the third staff are the chords: Gm7, F/A, Bb, EbΔ7, and Cm(add9). Above the fourth staff are the chords: Gm7, F6, and Em7(b5). The melody is written in a single voice on a treble clef staff.

B | E lokria loomulik 9 / G meloodiline moll

Musical notation for section B, measures 17-24. The key signature is G minor (two flats) and the time signature is 4/4. The notation consists of two staves of music. Above the first staff are the chords: Gm6/E and Gm(Δ7)/E. Above the second staff are the chords: Gm(Δ13)/E and BbΔ7(#5)/E. The melody is written in a single voice on a treble clef staff, with a bass line indicated by a double bar line and a few notes below the staff.

LIHTLITSENTS

Lihlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Marvin Mitt,

1. Annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihlitsentsi) minu loodud teose “Unenäopüüdjad“, mille juhendaja on Themuri Sulamanidze, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi Dspace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Marvin Mitt

15.05.2024